

Devrimci parti ve sosyalizm mücadelesindeki rolü

Yazar: James P. Cannon

Çeviri: Kaan Gündes

Kuzey Amerika Troçkizm'inin kurucusu, yoldaşlarının çağırıldığı ismiyle "Jim" Cannon.

İlk olarak *International Socialist Review* dergisinin 28. cildinin, 5 numaralı sayısında, Eylül-Ekim 1967'de yayımlanmıştır. Daha sonra *50 Years of World Revolution (1917-1967)* başlıklı antolojiye eklenmiştir. Köşeli parantez için sayıların bulunduğu dipnotlar, okuyucunun makaleyi anlayışını kolaylaştırmak için çevirmen tarafından eklenmiştir. Köşeli parantez içindeki yıldız simgeli dipnotlar ise metnin yazarına, yani James P. Cannon'a aittir. Metin ilk defa Türkçe okurla buluşmaktadır.

Engels'in 1895'teki ölümünden bu yana Marksizm'in cephaneliğine yapılan en büyük katkı Lenin'in proleter devrimin yöneticisi ve örgütçüsü olarak öncü parti kavramıdır. Bu ünlü örgüt teorisi, bazılarının iddia ettiği üzere, basitçe onun zamanındaki özel Rusya şartlarının bir ürünü değildi ve bu şartlarla sınırlı değildi.

Bu kuramın kökleri 20. yüzyılın en zorlu iki gerçekliğinde yatar: İşçilerin iktidarın fethi için verdikleri mücadelenin *güncelliği* ve bunu nihayete erdirebilmeye kapasitesi olan bir önderliğin yaratımına duyulan *ihtiyaç*.

Çağımızın emperyalist savaşlar, proleter devrimler ve sömürge ayaklanmalarıyla belirlendiğini belirten Lenin bu yüzyılın başında bu denli devasa olayları sosyalizmin lehine çevirebilecek bir partiyi oluşturmaya koyuldu. 1917'deki altüst oluştta Bolşeviklerin zaferi ve onların kurduğu Sovyetler Birliği'nin dayanıklılığı, Lenin'in öngörüsünü ve onun örgüt metodolojisinin doğruluğunu onaylamıştır. Onun partisi, Marksist ilkelere sadık ve onları cesaret ve yetenekle uygulayan işçilerin demokratik ve merkeziyetçi önderliğinin emsalsiz prototipi olarak, [bu önderliğin] ne olduğunu ve ne yapabileceğini ortaya koydu.

Bolşeviklerin çığır açıcı başarısı tek bir ülkede sınırlı kalması nedeniyle devrimci önderliğin doğası üzerine olan tartışmaların sürmesini engelleyemedi. Bu tartışma o zamandan beri sürmektedir. Elli yıl sonra bile sosyalist saflar arasında hâlâ Leninist tipte bir partinin gerekli veya zorunlu olduğunu reddeden veya bundan kuşkulanan şüpheciler yok değil. Ve Lenin'in teorisinin açıkça anlaşıldığı ve kabul edildiği yerlerde dahi, eski düzene karşı gündelik mücadele içinde çözülmesi gereken öncü parti sorunu her zamanki yakıcılığını korumaya devam ediyor.

Öncü partinin ve onun vazgeçilemez rolünün doğru bir değerlendirmesi, proleter devrimdeki öznel faktörlerin belirleyici öneminin anlaşılmasına bağlıdır. Geniş bir tarihsel düzlemde ve son tahlilde, ekonomik koşullar toplumun gelişimini şekillendirmede belirleyicidir. Tarihsel materyalizmin bu gerçeği, emekçi kitlelerin içinde cereyan eden politik ve psikolojik süreçlerin ulusal ve uluslararası devrimin temposunu ve sonuçlarını etkilediği gerçeğini yadsımaz. İşçilerin devrimci eyleminin nesnel maddi önkoşulları belirli bir olgunluk noktasına bir kere ulaştığında, onların örgütlü öncünün müdahalesiyle ifade edilen iradesi ve bilinci, sınıf mücadelesinin neticesini belirlemede anahtar bileşen halini alabilir.

Smith Yasası kapsamında II. Dünya Savaşı'nda, Cannon'ın da aralarında olduğu 14 Troçkist önder, işçileri greve çıkarma suçlamasıyla hapis cezasına çarptırıldı. Smith Yasası, Stalinist KP'nin yardımıyla hazırlanmıştı. Ön sırada, ortada Cannon, arkasında ise bir Troçki büstü.

Leninist öncü parti teorisi iki olgu üzerinde yükselir: İşçi sınıfının heterojen yapısı ve sosyalizm hareketinin ayırt edici bilinçli karakteri. Proletaryanın ve ezilen halkın devrimcileşmesi genelde karmaşık, uzun sürelerle yayılan ve çelişkili bir olaydır. Sınıflı toplum ve kapitalizm altında sömürülenler birçok şekilde katmanlaştırılır ve bölünürler, farklı koşullar altında yaşarlar ve ekonomik ve politik gelişimin bambaşka aşamalarında bulunurlar. Kültürleri yetersiz ve bakış açıları dardır. Dolayısıyla onlar, toplumdaki gerçek konumlarının ya da acı çektikleri kötülükleri sonlandırmak için ve daha iyi bir sisteme doğru yol almak için izlemeleri gereken politik yolun açık ve etraflı bir anlayışına birdenbire, bir bütün olarak ve aynı düzeyde erişmezler ve erişemezler. Sınıf çıkarlarını korumak ve geliştirebilmek için nasıl en etkili şekilde eyleme geçeceklerini öğrenmeleri de o denli hızlı ve kolay olmaz.

Sınıfın bir bütün olarak kendi kaderini belirleyebilmesindeki bu düzensizlik öncü bir partinin birincil nedenidir. Öncü parti, devrimci eylemin gereksinimlerinin kavranmasına ve bunların hem ulusal hem de uluslararası düzeylerde uygulanmasına proletaryanın bütününden önce girişen sınıf unsurları ve sözcüleri tarafından inşa edilmelidir. Öncünün her zaman kendi sınıfının bir azınlığını oluşturmasının nedeni de burada yatar. İlk evrede ortaya çıkan sosyalizme adanmış ileri işçiler ve bu görüşlerin propagandasını yapan aydınlar, kendilerini öncelikle bir bilimsel öğretinin, sınıf geleneğinin ve deneyiminin çevresinde somut bir yapıda örgütlemeli ve devrimci güçlerin büyük müfrezelerini örgütlemek ve

onlara önderlik etmek için doğru bir politik program geliştirmelidirler.

Öncü parti daima en geniş kitlelere ulaşmayı, onları harekete geçirmeyi ve kazanmayı hedeflemelidir. Ancak, Lenin'in Bolşevikleri başta olmak üzere, benzer hiçbir parti sınıfın çoğunluğu tarafından desteklenen ve kitlelerin öncüsü olarak benimsenmiş halde ortaya çıkmamıştır. Bir kural olarak o [öncü parti], fikirleri geliştiren ve yaygınlaştıran bir propagandacılar grubu olarak doğar. Bu grup, kitlelere tartışmaları, kabul etmeleri, eyleme koymaları ve sınamaları amacıyla sunduğu program ve görüşler etrafında kadrolar yetiştirir, eğitir ve onları güçlendirir.

Ciddi devrimciler açısından örgütlerinin boyutu ve etkisi, hiçbir zaman görmezlikten gelebilecekleri bir konu değildir. Bununla beraber, tek başına *nicelik* bir devrimci gruplaşmanın niteliğinin belirlenmesinde belirleyici unsur olarak kabul edilemez. Asıl tayin edici unsurlar o oluşumun programı ve çıkarlarını formüle ettiği, temsil ettiği ve onun uğruna savaştığı sınıfla olan ilişkisi gibi nitel özelliklerdir.

Troçki, *Ya Sonra?* **[1]** başlıklı metninde, "Sınıfın çıkarları, ancak bir program biçiminde formüle edilebilir; program ise, partiyi yaratmaksızın savunulamaz" diye yazmıştı. "Sınıf kendi başına alındığında, sömürülecek bir ham maddedir yalnızca. Proletarya ancak kendinde bir toplumsal sınıf olmaktan çıkıp *kendisi için* bir politik sınıf haline geldiği zaman bağımsız bir rol üstlenebilir. Bu ancak bir partinin dolayımıyla olabilir. Parti, sınıfın sınıf bilincine varmasına aracılık eden tarihsel organdır."

Marksizm, kapitalizme karşı devrimin ve eski dünyanın sosyalist yeniden inşasının **[2]** sadece işçilerin kendisinin bilinçli, kolektif eylemiyle başarılacağını öğretir. Öncü parti, dünya devrimci sürecinin bütün aşamalarında bu sınıf bilincinin en yüksek ifadesi ve yeri doldurulamaz aracıdır. Önde devrimci dönemde öncü, asıl ordunun önünde yürüyen ama her noktalarda onunla doğru ilişkiyi sürdürmenin peşinde olan kadroları toplar ve [onları] birbirlerine lehimler. Öncü sayı ve etki olarak büyür ve iktidar için kitlelerin verdiği mücadelenin başarıya

ulaşabilmesi için ön saflarda yer alır. Eski hâkim güçlerin devrilmesinin ardından öncü, halka yeni toplumun savunulması ve inşa edilmesi görevinde önderlik eder.

Cannon'un önderi olduğu Sosyalist İşçi Partisi'nin yayın organı Militan'ın 5 Temmuz 1941 sayısı: "Sendika düşmanı FBI, Troçkistlerin karargâhlarına baskın yapıyor"

Böylesine muazzam görevleri taşıma kapasitesi olan bir politik örgüt, kendiliğinden ve rastgele bir biçimde var edilemez; *o kesintisiz, kalıcı ve bilinçli bir biçimde inşa edilmelidir*. Parti inşasını [3] ve onun sorunlarını lakayt bir biçimde ele almak sadece aptalca değil ama aynı zamanda ölümcüldür. Son yarım yüzyıldır yetersiz veya hain önderliklerce heba edilen [4], yanlış yönetilen ve tahrip edilen birçok devrimci fırsatın acı deneyimleri bu yaşamsal alandaki umursamazlığın çözülmenin ve yenilginin kesin kuralı olduğunu su götürmez bir biçimde göstermiştir.

Bir devrimci önder olarak Lenin'in müthiş kapasitesi en iyi şekilde, onun, teorinin büyük sorunlarından gündelik faaliyetin ufak ayrıntılarına kılı kırk yaran bir özen politikasına dek, parti-inşasının bütün yönlerinde en üst bilinçliliğin üzerinde ısrarcı olmasında gösterilmektedir. Diğer ve başka türde partiler bu sırada salınarak ilerlemekten ve sendelemekten, sorunlar ortaya çıktıkça onlarla ampirik olarak ve eğreti bir biçimde uğraşmaktan tatmin olurlar. Lenin, sadece daha sonra böylesine [öncü] bir partinin yönetmeye çağrılacağı ekonomiye değil, iktidar yolundaki devrimci partinin inşasına ve eylemine de bir sistem ve plan getirdi. Şansa ve doğaçlamaya mümkün olduğunca az yer bıraktı. Mücadelenin verili

aşamasının formüle edilmiş bir çözümlemesinden yola çıkarak o, eli kulağında olan temel görevleri belirledi ve dünya sosyalizminin uzun erimli amaçlarıyla uyumlu olarak bunları çözenin en iyi yollarını ve araçlarını keşfetmeye ve tertiplemeye çalıştı.

Bilimsel sosyalizmin metodları tarafından rehberlik edilen ve sömürülen kitlelerle baskının tüm kurbanlarının esenliğine tamamen adanmış olan öncü parti, sınıflı toplumun gardiyanlarına ve kurumlarına karşı daima ilkeli bir muhalif konumda olmalıdır. Bu hasletler ona, enfeksiyonlara karşı bağışıklık kazandırabilir ve onu, yabancı sınıf etkilerinin basınçlarına karşı zırhla kaplayabilir. Ancak her şeyin ötesinde Leninist parti, iktidarın alımına yönelen etkili eylem için kitleleri örgütleme maksadı olan bir savaş partisi olmalıdır

Her şeyden önemli olan bu amaç partinin karakterini ve onun görevlerinin önceliğini belirlemektedir. [Öncü parti] amaçsız ve nihayetsiz bir tartışmanın gevezelik dükkanı olamaz. Onun müzakerelerinin, münakaşalarının ve iç tartışmalarının amacı eylem ve sistematik faaliyet için kararlara varmaktır. O aynı zamanda, ne yaralı ruhların bakımı ve tedavisi için bir revir, ne de geleceğin sosyalist toplumunun bir modeli olabilir. [Öncü parti] hazır durumda olan, istekli ve halkın bütün düşmanlarıyla karşılaşmaya ve onları yenilgiye uğratmaya ve kitlelere yeni dünyanın yolunu açmakta yardım etmeye kâdir olan devrimci savaşçılardan oluşan bir orkestradır.

Anarşist veya varoluşçu bir ruhla dolu olan Yeni Sol'un **[5]** çoğunluğu, devrimci hareketin içindeki profesyonel önderliği karalıyor veya onu azlediyor. Bazı eski radikaller ve gözü açılmış işçiler de, tam zamanlı bir önderliğe gösterilen itinalı adanmışlığı bürokratik tahakküm ve ayrıcalıkla eşitlemeye vararak, böyle yapıyorlar. Onlar kitlelerin, devrimci sınıfın, partinin ve onun önderliğinin karşılıklı ilişkilerini anlamakta başarısız oluyorlar. Tıpkı devrimci sınıfın ulusa ileriye doğru rehberlik etmesi gibi, öncü parti de sınıfa rehberlik eder. Bununla birlikte önderliğin rolü burada kalmaz. Partinin kendisinin de önderliğe ihtiyacı vardır. Devrimci parti için doğru önderliğin temin edilmesi, sağlam tipte önderler olmaksızın imkansızdır. Bu önderlik partinin içinde, partinin sınıfın içinde yerine getirdiği işlevin aynısını icra eder.

[Öncü partinin] kadroları, daralma dönemlerinde olduğu gibi genişleme dönemlerinde de, partinin omurgası olarak kalırlar. Böylesine bir partinin zindeliği, kadrolarını genişletme ve tazeleme kapasitesiyle ve bir kuşaktan diğerine nitelikli önderleri yeniden üretmesiyle tasdiklenir.

Öncü parti sekter bir emirle ilan edilemez veya bir gecede yaratılamaz. Onun önderliği ve üyeleri kitle hareketinin sınamaları ve mahkemeleri ve sınıf mücadelesinin her dönemecinde yükseltilecek kritik politika sorunlarına dair olan iç ihtilaflar ve keskin çatışmalar tarafından seçilir ve elekten geçirilir. Esas kadroların, kitlelerin geniş kesimlerini örgütlemek ve kazanmak şeklindeki daha büyük göreve hazırlanmak için ve bu görevle ilişkili olarak içerisinde örgütlendikleri ve yeniden örgütlendikleri başlangıç niteliğindeki aşamanın üzerinden yürüyerek geçmek mümkün değildir ve hatta onun üzerinden atlamak hiç mümkün değildir.

Bu tip bir partinin tarihin yapımında oynayabileceği belirleyici rol, Birinci Dünya Savaşı'nda ve ilk proleter devrimde Bolşevik kadrolar tarafından çarpıcı bir biçimde örneklendirildi. Bu kadrolar, Lenin'in ölümünün ardından Stalin'in altında şekillendirilen Sovyet bürokrasisinin totaliter aparatı tarafından dejenere edildi ya da telef edildi ve değiştirildi. Böylesine kadroların önemi, oportünizmin, kusurların ya da emek önderliklerinin ihmalleri yüzünden 1918'in Almanya'sından 1936-1938 İspanya'sına dek uzayan diğer ülkelerdeki sosyalist güçlerin korkunç yenilgileri tarafından olumsuz olarak doğrulandı.

Olağanüstü mirasının bazı başka öğrencilerinin görüşlerinin aksine ben, Stalinizm'e ve merkezciliğe karşı mücadelesinde Troçki'nin dünya devrimci hareketine yaptığı en değerli katkının, onun - bu hatlar üzerinden Dördüncü Enternasyonal'in yeni partilerinin yaratılmasında doruğuna çıkan - partinin Leninist ilkelerini savunması ve onları zenginleştirmesi olduğunu düşünüyorum. Troçki 1903'ten 1917'ye dek Lenin'in devrimci partinin inşası yöntemlerine muhalefet etti. Yurttaki ve yurt dışındaki devrimin gelişmeleriyle doğrulandığını gördüğünde, 1917'de cansiperane bir şekilde Lenin'in fikirlerine gelmesi, onun ibret verici objektifliğine ve gelişim kapasitesine bir övgüdür.

Cannon Sosyalist İşçi Partisi'nin New York lokalinde, partilileri selamlarken.

O andan kendisinin son gününe kadar Troçki, parti-inşasının bu metodlarına uyumunda bir an olsun dahi bocalama göstermedi. Bu kısımdaki hatasını düzeltmesinin ardından, Lenin'in 1924'teki ölümünden sonra o, ulusal ve uluslararası politikada öncü partinin Bolşevik geleneklerinin en önde gelen yorumcusu ve geliştiricisi oldu.

Birçok insan Troçki'nin dehasının en iyi şekilde sürekli devrimin teorisyeni olarak eserlerinde, başı olarak Ekim ayaklanmasında ya da yaratıcısı ve komutanı olarak Kızıl Ordu'da gösterildiğini düşünmektedir. Ben ise onun devrimci Marksist önderlik güçlerini, Sol Muhalefet'in önderi olarak Stalinist gericiliğe karşı Bolşevik Parti'nin programının ve perspektiflerinin kurtarılmasını üstlendiğinde ve sonrasında Komintern'in 1933'te kati surette iflasını açıklamasıyla Dördüncü Enternasyonal'i kurduğunda; Rus ve dünya devrimi yükselişteyken değil resesyondayken en müthiş şekilde uyguladığını düşünüyorum. Yeni Enternasyonal'in amacı dünya işçi sınıfının yeni devrimci kitle partilerini peyda etmek ve onları koordine etmektir.

Troçki, öncü partinin devasa olan önemine dair olan görüşlerini, 1938'deki kuruluş kongresi için taslağını çizdiği Geçiş Programı'nda özetledi. O, "insanlığın tarihsel krizinin devrimci önderlik krizine indirildiğini" öne sürdü. Çağımızın esas stratejik görevi "nesnel devrimci koşulların olgunlaşmışlığıyla proletarya ile onun öncüsünün hamlığının (daha yaşlı kuşağın kafa karışıklığı ve hayal kırıklığı, daha genç kuşağın tecrübesizliği) arasındaki çelişkinin üstesinden gelmek" idi. [*]

[Troçki], dünya kapitalizminin emperyalist aşamasının bu yakıcı politik sorununun çözülebilmesinde öncü partinin biricik vasıta olduğuna işaret etti. Daha spesifik olarak, kategorik olarak şunu beyan etti: "... insanlık kültürünün krizi haline gelen proleter önderlik krizi, yalnızca Dördüncü Enternasyonal'de çözülebilir", Sosyalist Devrimin Dünya Partisi'nde.【**】

Bu satırlar yazıldığından itibaren, sosyalizm mücadelesinin başlıca deneyimleri Troçki'nin karnı burnunda olan politik genellemelerinin lehine mi, yoksa aleyhine mi konuşmuştur? İnsanlığın krizi ya da proleter önderlik krizi aşıldı mı?

Gerçek şu ki nükleer silahların gelmesiyle ve yerleşik partilerin kapitalist emperyalizmi alaşağı etmek ve sosyalizmin ilerleyişini geliştirmekteki başarısızlıklarıyla [bu kriz] gitgide derinleşti ve daha akut bir hâl aldı.

Faşizmin düşüsünün sinyalinin veren Mussolini'nin 1943 Temmuz'undaki indirilişiyle Batı Avrupa'da açılan devrimci yeniden dirilmenin içinden, Komünistler'in 【6】 1947'de Fransa ve İtalya'da koalisyon kabinelerinden kovulmasına dek, Stalinist ve sosyal demokrat partiler kendilerinin önceki ihanetlerini ve acizliklerini, yüksek derecede devrimci olan bir durumda iktidarın fethine odaklanmış devrimci bir politikayı takip etmeyi reddederek, tekrarladılar. Yükümlülüklerin bu yerine getirilmeyişi ve yenilgiler, kapitalizme, kendini sistemdeki en önemli ikinci bölgede yeniden dengelemesine izin verdi.

1945'ten beri sömürge ülkelerde, Kremlin diplomasisi tarafından eli kolu bağlanan veya yanlış yönlendirilen Komünist önderlikler 【7】, çok sayıdaki gerilemenin ve felaketlerin sorumluları olmuştur. Bunlar, Çinhindi Komünistleri'nin 1945'te Fransız emperyalistleriyle uzlaşmasından, Hindistan'daki Nehru, Irak'taki Kasım, Brezilya'daki Goulart ve Endonezya'daki Sukarno gibi "ilerici" burjuvazinin benzeri temsilcilerine gösterilen politik itaate dek uzamaktadır. Sömürge özgürlük mücadelesinin, böylesine yanlış önderliklere borçlu olunan 1965'in Endonezya mezbahasında 【8】 zirve noktasına ulaşan korkunç ters yüz oluşu, her yerde olduğu kadar "Üçüncü Dünya'da" da yeni ve daha iyi bir önderliğe duyulan ihtiyacın yakıcı olduğuna dönük kuvvetli deliller

sağladı.

Yugoslavya, Çin, Kuzey Kore ve Kuzey Vietnam Komünist Partileri tarafından iktidarın fethi, birçok radikalın ve eski Troçkistin, Lenin'in parti üzerine olan öğretilerinin ve Troçki'nin onları yeniden doğrulamasının tarihinin geçmiş olduğunu farz etmelerini veya iddia etmelerini teşvik etti. Onlar iddia ediyor ki; bu gelişmeler, sömürenler başka tür partiler tarafından, özellikle de Sovyetler Birliği ve Çin benzeri güçlü işçi devletlerince desteklenenler tarafından devrilebildiği için, Troçki'nin öğütlediği üzere Leninist tipte bağımsız devrimci partileri inşa etmeye çalışmanın bir zaman kaybı olduğunu, faydasız bir taahhüt olduğunu kanıtlamaktadır.

Bu argümanların nasıl bir anafikri var? İlk olarak, Troçki'nin böylesine bir olasılığı öngördüğü ve hesaba kattığı gözlemlenmelidir. *Geçiş Programı*'nda şöyle yazıyor: "... bir kimse önceden, tamamen olağanüstü durumlar (savaş, yenilgi, finansal çöküş, kitlesel devrimci basınç, vb.) altında, Stalinistleri de kapsayan küçük-burjuva partilerin burjuvaziyle kopuş yolunda kendilerinin dilediğinden daha ileriye gidebileceği teorik olasılığını kategorik olarak reddedemez." [***]

Savaş sonrası senelerde daha geri kalmış ülkelerde bu olağanüstü durumlar en yozlaşmış sömürge burjuvazilerinin bitkinliği ve çöküşü, Avrupa ve Japonya'daki eski emperyalist güçlerin zayıflıkları ve yerli köylü ve proleter kitlelerin kudretli yükselişi oldu. Birtakım Komünist önderlikler gericilik tarafından ezilmek, devrimci güçler tarafından üstünlük sağlanması veya ulusal kurtuluşun ve antikapitalist mücadelenin komutasını almak gibi seçeneklerle yüzleşti. Biraz tereddütün ve bocalamanın ertesinde ve Kremlin'in tavsiyesinin aksine Yugoslavya, Çin ve Vietnam'daki Komünist önderlikler sonuncu rotayı benimsedi ve proletarya ile köylülüğe iktidara doğru yol gösterdi.

1963 Yeniden Birleşim Kongresi'nde **[9]** kabul edilen "Dünya Devriminin Bugünkü Dinamikleri" üzerine olan kararında Dördüncü Enternasyonal, politik gelişimin bu varyantını aşağıdaki gibi hesaba katmıştı: "Geri kalmış ülkelerde düşmanın zayıflığı, körleşmiş [keskin olmayan] bir araçla iktidara gelmenin ihtimalini

yarattı.”[****]

Ne var ki, gerçeklere dayanan bu gözlem bütün sorunu bertaraf etmedi ya da onun en önemli taraflarına bile dokunmamazlık yaptı. Stalinist partilerin başını çektiği devrimci hareketlerden meydana gelen rejimlerin deformasyonu ve başta Doğu Avrupa, Yugoslavya ve Çin olmak üzere, iktidarı üstlendiklerinden beri onların önderliklerinin sergilemiş oldukları oportünizm ile sekterizm, kapitalist egemenliğin devrilişyle beraber hakiki Marksist partilerin örgütlenmesi ihtiyacının sona ermediğini ispat etti. Böylesine politik oluşumların inşası, emperyalizmin faik kaldığı ve geriliğin galebe çaldığı bir ortamda kapitalizm sonrası devletlerin bürokratik dejenerasyon ve deformasyonunun neticesiyle yakıcılaşabildi.

Bu ilk olarak Sovyetler Birliği vakasında, Troçki tarafından 1933'te takdir edildi. Bu politik yargı, demokratik bir iç rejimi savunmak ve geliştirmek ve enternasyonal bir devrimci çizgi sürdürmek noktasında başarısız olan partilerin idaresindeki işçi devletleri için bütün geçerliliğini muhafaza etmektedir. 1956'nın Polonya ve Macaristan ayaklanmalarının deneyimi ve Sovyetler Birliği'ndeki Destalinizasyon sürecinin sınırlılıkları, benzer şekilde anti-bürokratik devrimin sonucuna ulaşmasına önderlik edecek bağımsız bir Marksist-Leninist partiye duyulan gereksinimi gösteriyor.

Yeniden birleşim dokümanının esas noktası, sosyalizm için uluslararası mücadelenin her üç alanında da “yeni kitlesel devrimci partilerin inşasının merkezî stratejik görev olmayı sürdürüyor olması” idi: İşçi devletleri, sömürge mıntıklar ve en önemlisi gelişmiş kapitalizmlerde.

Eğer Yugoslavya ve Çin'e, herhangi bir partinin sıkışınca iş göreceği yönünde atıfta bulunulursa, Küba örneği de sıkça, iktidar mücadelesi için aslında hiçbir partiye lüzum olmadığı veya herhangi tipte bir doğaçlama politik ekibin iş göreceği şeklinde öne sürülür. İlk olarak bu, Küba Devrimi'nin politik tarihinin bir yanlış yorumlanmasını içermektedir. 26 Temmuz Hareketi'nin küçük, silahlı mücadelenin zorunluluklarının getirdiği askerî disipline tabi olmuş önderlerden

oluşan birbirine kenetlenmiş bir çekirdeği vardı. Batista'ya karşı verilen iç savaşın sıcaklığında daha kapsamlı bir önderlik bina etmek durumunda kaldılar. Kübalı özgürlük savaşçıları ülkede bir kere egemen güç haline gelince, sadece öncü bir partiden vazgeçemediklerini değil ama can havliyle ona ihtiyaçları olduklarını da keşfettiler. Buna binaen onlar [bir öncü partinin] Marksist hatlar boyunca inşa edilmesine doğru ilerlediler ve zaferlerinden dokuz sene sonra bu göreve hala angajeler. **[10]**

Eğer devrime daha güçlü kadrolar ve bir partiyle katılmış olsalardı, iktidarı alışlarından önce ve sonra karşılaştıkları zorluklar azalmış olmaz mıydı? Ancak Kübalı Stalinistlerin bu görevi yerine getirmemeleri, daha hayırlı olan bu ihtimali önledi. Dahası, Küba deneyiminden itibaren hem emperyalistlerin hem de onların Washington yönetimi altında olan yerel uydularının daha fazla alarm halinde olduklarının ve ayaklanmaları, onlar daha tomurcukken kesip atmak için daha baskıcı önlemleri daha hızlıca aldıklarının anlaşılması gerekiyor.

Yüksek derecede sanayileşmiş ülkelerdeki iktidar mücadelesinin şartları, yerel üst sınıfların çelimsiz, yalıtık ve itibarsız olduğu ve demokratik devrimin çözülmemiş görevlerinin saiklerinin ücretli işçilerin taleplerini pekiştirdiği sömürge topraklarında olanlardan oldukça farklıdır. Emperyalist kalelerde işçilerin kapitalizmden bürokratikleşmiş, yozlaşmış ve kemikleşmiş sosyal demokrat veya Komünist Partiler'in veya onların herhangi bir merkezci gölgesinin yönetimiyle kurtulabileceğine tutunmak aptalca ve ölümcül olur. Burada devrimci Marksist partilerin kurulması emri, mutlak olarak kayıtsız şartsızdır.

Troçkist öncü tarafından son otuz senedir karşı karşıya kalınmış bulunulan zorluklar, bu ihtiyaç tarafından ortaya konan katmerli sorunların çözümünde kolay veya basit reçetelerin olmadığına işaret etmektedir. Bu ülkelerin birçoğunda alternatif önderliklerin inşa edilmesinin karşısındaki başlıca engel, emek hareketi üzerinde bürokratik bir kontrol uygulayan ancak geleneksel gerekçeler dolayısıyla işçilerden belirli bir sadakati tehditle alan güçlü ve varıl İşçi **[11]**, Sosyal Demokrat ya da Komünist organizasyonların mevcudiyetidir. Bunun gibi koşullar altında devrimci Marksistlerin aslî müfrezelerinin uzayan dönemlerde **[12]** böylesine kitle partileri içine girmesi ve orada çalışması genellikle akla yatkındır.

Bu tip bir taktiksel girişin öncelikli amacının ilk kadroların yaratımı, bütünleştirilmesi ve genişletilmesi ve en ileri unsurlarla olan bağların geliştirilmesi olduğu bir an için bile olsa unutulmamalıdır. Bu [entrizm], kendi içinde bir amaç değildir. Acil hedef bir propaganda grubunu, geniş kitlelere eylem durumunda tesir edebilecek, [onları] örgütleyebilecek ve yönlendirebilecek kapasitesi olan bir kuvvete dönüştürmektir. Nihai amaç, bu yolda işçi sınıfının yeni kitlesel partisini yaratmaktır.

Tecrübe göstermiştir ki, entrizm taktiğini uygulamanın birçok gizli tehlikesi mevcuttur. Reformist faaliyete uzatılmış bir batışın ve merkezci ortama aşırı uyarlanmanın bir sonucu olarak, devrimci kadronun kumaşı aşınabilir ve onun perspektifleri soluklaşabilir, hatta kaybolabilir. Böylesi bir çevrede topyekûn bir dalış birçok sorumluluğa ve tehlikeye sahiptir. Buna binaen entrizm faaliyetinin, Dördüncü Enternasyonal'in bütün programının ve politikalarının ileri işçilere bütün zamanlar için erişilebilir kılınacağı bir açık kamu faaliyeti bölümüyle tamamlanması elzemdir.

Aynı zamanda entrizmi sabırsız ve hiç esnek olmayan bir biçimde yürütmek de mümkündür (biz böyle vakalar gördük!). Bu durumda, yeterli sonuçlar süratle yakında gelmiyorsa, grup zamanından önce bağımsız örgütsel statüsüne yeniden dönebilir. Eğer örgüt entrizmde ısrarcı olursa, aşırı sol bir retoriğin falsettosunun **[13]** kılıfı altında böylesine sekter bir istikamet, kendi kendini tecride ve etkisizliğe götürür. Bu Reformist ve Komünist bürokratlara, onları durumun tartışılmadan kabul edilmiş kumandanlığı durumunda bırakarak ve devrimci Marksistlerle geleneksel partilerin en iyi militanları arasındaki temas ve iletişim kanallarını daraltarak, yardımcı olabilir.

Verili durum nasıl gerektirdiyse hem bağımsız eylem, hem de entrizm icraatleriyle Amerikan Troçkistleri, 1933'te Komünist Parti'yi reforme etme olasılığını ıskartaya çıkardığından beri **[14]** Birleşik Devletler'de bir devrimci Marksist partinin inşa edilmesiyle meşguller. Sosyalist İşçi Partisi **[15]** kendisini her zaman Debs'in **[16]** sosyalist hareketinin en iyi geleneklerinin, De Leon'un **[17]** Sosyalist Emek Partisi'nin, St. John ile Haywood'un Dünya Sanayi İşçileri'nin **[18]** ve erken dönem Komünist Partisi'nin **[19]** meşru varisi olarak görmüştür. Amerikan

işçilerinin, kendi devrimlerine önderlik etmesi için ihtiyaç duydukları partinin yaratılma denemelerinde bu öncü teşebbüslerin iyi ve kötü deneyimlerinden yararlanmış ve fayda görmüştür.

Amerikan komünizminin 1919'daki başlangıcından beri olan tarihi, doğru tipte parti için mücadelenin bir kaydı olmuştur. Diğer bütün problemler, bu merkezî meseleyle ilişkili olmuştur.

Ekim 1917'den bu yana, dünya kapitalizminin ve karşıdevriminin bu iç kalesinde sosyalizmin ilerleyişi için yapılan her şey, öncü partinin inşa edilmesine dönük bu ihtiyaç tarafından yönetilmiştir ve gelecekte her ne başarılacak ise o, benim görüşüme göre, [bu ihtiyacın] çevresinde yaşanacak. Birleşik Devletler'de sosyalizmin zaferinin anahtarı Amerikan gücünün; her şeyden çok onun işçi sınıfının potansiyel gücünün, öncelikle ve en başta Lenin'in Bolşevizm'inin örgütsel prensipleri olan Rus düşünceleriyle olan bir füzyonu olacaktır.

Gecikmiş burjuvazinin bir zamanlar cılız bir sosyal ve politik güç olduğu Rusya'da Leninist partinin zaruri olduğu kanıtlandı. En güçlü, en zengin ve en acımasız sömürücü sınıfın evi olan Amerika'da [Leninist parti], milyon kat daha fazla elzem olacaktır. Bolşevik parti konsepti ve onun önderliği, ilk olarak en zayıf ve en geri kapitalist ülkelerde sınamaya tabi tutuldu ve meydana getirildi. Ben onun, kapitalizmin en gelişmiş ülkesindeki sosyalizm için mücadele içinde vatandaşlığını edineceğini ve tam anlamıyla uygulanışını bulacağını öngörmeye cüret ediyorum.

Burada devrimciler tarihin en örgütlü ekonomik, politik, askerî ve kültürel iktidarının yoğunlaşmasıyla karşı karşıyalar. Gericiliğin bu devasa güçleri, başında merkezîleşmiş, disiplinli, ilkeli ve deneyimli bir Marksist önderliğin olduğu, siyahî ve beyaz halk kitlelerinin bir hareketi olmaksızın devrilemez ve devrilmeyecektir.

Birlelik Devletler'de başarılı bir devrime tesadüf etmek imkansızdır. Devrim halk ve kendisinin emrinin altında, dünya işçi sınıfı tarafından biriktirilmiş bütün bir

teori, bilgi, kaynaklar ve dersler olan bir parti tarafından örgütlenmeli ve yönetilmelidir. Politikada ve eylemde alanda sahip olunan uzmanlık **[20]** ve örgütlenme, düşmanınkiyle eşleşmeli ve onu geçmelidir.

Gelişmiş kapitalizmlerde Leninist partinin konu dışı olduğunu veya ona ihtiyaç olmadığını iddia edenler %100 hatalıdır. Tam tersine, dünya kapitalizminin mükemmel numunesi olan Birleşik Devletler'de sosyalist devrimin teşviki ve zaferi için böylesine bir parti mutlak surette zaruri bir şart ve araçtır. Tıpkı 1917'de Lenin ve Troçki önderliğindeki Bolşeviklerin resmî olarak açılışını yaptığı altüst oluşun dünya sosyalist devriminin ve ıslahının ilk devasa adımı olması gibi, bu olay tarafından doğruluğu kanıtlanmış olan Leninist parti teorisi de kendi nihai doğrulanmasını, emperyalizmin kendi merkezî büyük kalesinde devrilmesiyle ve Amerikan topraklarında eksiksiz bir demokrasiyle bir sosyalist rejimin tesis edilmesiyle bulacaktır.

“O amaca doğru daha çok dermanla çalışmak ve onu, insanlığın iyiliği için elde etmek.”

- James. P Cannon

Uzatılmış proleter önderlik krizinin en çabuk çözümüne bağlı olan, insanlığın kaderinden daha az bir şey değildir. Bu, Dördüncü Enternasyonal'in partilerinin bayrakları altında ve programları aracılığıyla yapılmak zorundadır. Kendi türümüzün fiziksel varoluşu bu yüce zorunluluğun hızla yerine getirilmesine bağlıdır. Marksist okulun devrimcileri tarafından şimdiye kadar daha yüce bir görev omuzlanılmamıştır - ve körfezdeki tekeller ve militaristler tarafından [bu

görevi] yerine getirmek için çok zaman verilmeyecektir.

Bütün hepimizin hayatlarını şekillendirmiş ve değiştirmiş olan ölümsüz Ekim Devrimi'nin bu ellinci yıldönümünde, düsturumuz şudur: "O amaca doğru daha çok dermanla çalışmak ve onu, insanlığın iyiliği için elde etmek."

Cannon'un dipnotları:

[*] Bakınız Geçiş Programı.

[**] Bakınız Geçiş Programı.

[***] Bakınız Geçiş Programı.

[****] Dünya Devriminin Bugünkü Dinamikleri, Pathfinder Press, New York, 1974, syf. 29.

Çevirmenin dipnotları:

[1] Troçki tarafından 27 Ocak 1932'de yazılan bu metnin tam başlığı şu şekildedir: *Ya Sonra? Alman proletaryasının hayatî sorunları*. Söz konusu metin aşağıdaki kaynaktan Türkçe okunabilir: Bkz. *Faşizme Karşı Mücadele*, Lev Troçki, Yazın Yayıncılık, Çevirenler: Orhan Koçak, Orhan Dilber, Üçüncü Baskı, syf. 158.

Metnin İngilizce versiyonuna da aşağıdaki linkten ulaşmak mümkündür: Bkz. <https://www.marxists.org/archive/trotsky/germany/1932-ger/index.htm>

[2] Cannon'un "eski dünyanın sosyalist yeniden inşası" diyerek kastettiği, eski kapitalist rejimlerin reforme edilmesi değil ama o eski dünyanın yıkılması ve yeni sosyalist dünyanın bir yeniden inşa faaliyetiyle yaratılmasıdır.

[3] Cannon burada "party-building" diyor. Kendisi tire işaretini kullanarak iki kelime arasında sadece biçimsel değil ancak semantik bir ilişki kurduğu için, çeviride de "parti-inşası" tabirinin kullanımını uygun gördük.

[4] "Aborted revolution" terimi İngilizce'de sonuçsuz kalan, başarılı olamayan, kendi hedeflerine ulaşamayan devrim anlamında kullanılır. Yüzyılımızdan örnek vermek gerekirse, Suriye devrimi için bu tabiri kullanmak mümkün olabilir.

[5] Cannon burada 1950'li yıllar boyunca çeşitli Avrupalı "komünist" filozofların (Sartre, Althusser ve benzerleri) revizyonist öğretileri altında gelişen ve 1960'lı senelerde doğal sonuçlarına ulaşan, programatik olarak merkezine işçi sınıfını ve proletarya diktatörlüğü hedefini almayan, bunun yerine toplumun çeşitli sektörlerinin yaşadığı geçici kimlik çelişkilerini dönüştürücü addeden Yeni Sol'dan bahsediyor. Bu sol, Menşevik tipte, yani kitlesele bir çatı partisi projesine sahipti (bunun son örnekleri Yunanistan'da Syriza, İspanya'da Podemos ve bir dereceye kadar da Fransa'da NPA'dır). Amerikan SWP'sinin sendikal militanlarından olan, 1934'teki büyük Minneapolis genel grevinde emekçilerin Troçkist önderi olarak çarpışan ve uzun yıllar boyunca Cannon'ın partideki sağ kolu olarak mücadele veren Farrell Dobbs'un, bu Yeni Sol'un parti anlayışına karşı Leninist partiyi savunan ve 1970'in Ağustos ayında parti içine verdiği eğitim seminerlerinin İngilizce metnine ulaşmak için aşağıdaki adresi kullanabilirsiniz: *Partinin yapısı ve örgütsel ilkeleri* için bkz. <https://www.marxists.org/history/etol/document/swp-us/misc-1/dobbslectures.htm> Yine aynı şekilde, bu Yeni Sol'un parti anlayışına karşı bir polemik olarak kaleme alınan Muhittin Karkın'ın kapsamlı yazısına da aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz: *Leninist parti: XXI. yüzyılda Ortodoks olmak* için bkz.

[6] Cannon Stalinistleri kastediyor. Çeşitli ulusların Komünist Parti isimleri akım olarak Stalinizm'in tekelinde kalmış olduğu için, o partinin unsurlarına Cannon kısaca ve ilk harfini büyük yazarak Komünistler diyordu. Bu aslında kelimenin orijinal anlamıyla bir kullanımı değildir. Cannon'un Komünist diyerek kastettiği, Stalinizm'in yönettiği Komünist Parti'nin bürokratlarıdır. Yoksa kelimenin politik ve programatik anlamıyla ne Troçkizm, ne de Cannon Stalinizm'i komünizm, Stalinistleri de komünistler olarak addeder.

[7] Bir kere daha Cannon, Stalinist önderlikleri kastetmektedir.

[8] Endonezya Komünist Partisi (PKI), Stalinist direktifler doğrultusunda, 1945'ten beri iktidarda olan ve 1956'da diktatörlüğünü ilan eden burjuva Sukarno rejimini sürekli olarak destekledi. 1965'e gelindiğinde PKI'nın 3,5 milyon üyesi vardı. Rus ve Çin partilerinden sonra dünyanın en kitleselleşmiş komünist partisiydi. Parti ile onun kitle örgütlerinin üye sayısı, en üst olduğu dönemde Endonezya nüfusunun beşte birini kapsıyordu. Buna rağmen PKI bir iktidar stratejisi geliştirmede ve 1962'de Sukarno diktatörlüğünün hükümetine katılarak ona bakanlar sağladı. Sukarno 1965'te partinin genişliyor olmasına ve tabanında kurulmaya başlanmış olup İngiliz taşınmazlarını kamulaştırmaya koyulan yerel sosyalist askerî girişimlere karşı topyekün bir saldırı başlattı. CIA destekli ölüm tugayları ve Sukarno'nun burjuva generalleri iki yılı kapsayan bir katliam operasyonu boyunca parti üyelerinin üçte birine yakını, yani yaklaşık olarak bir milyon komünisti öldürdüler. Endonezya katliamının Troçkist hareket içinden bir değerlendirmesini okumak için Joseph Hansen, Ernest Mandel ve T. Soedarso'nun konuya dair yazılarını barındıran *The Catastrophe in Indonesia*'ya (Merit Publishers, Aralık 1966) bakılabilir.

[9] 1953-1954 senelerinde Troçkist harekette uluslararası bir bölünme yaşanmıştı. Bölünmenin nedeni politik ve örgütsel sorunlarda yaşanan görüş ayrılıklarıydı. Birleşik Sekreterlik tarafında kalan Mandel ve Pablo'nun tezleri

dejenere olmuş işçi devletlerinin yüzyıllar boyunca yaşayabileceği, buna karşılık yaklaşmakta olan bir Üçüncü Dünya Savaşı tehlikesinin bulunduğu ve bu iki dinamiğin bir sonucu olarak da Troçkistlerin görevinin, çeşitli ülkelerde Stalinist ve küçük-burjuva partilere girerek entrizm yapması gerektiğiydi. Pablo bu entrizmin seneler sürebileceğini dile getiriyordu (halbuki Troçki entrizm taktiğini ortaya attığında, bunun en fazla bir-iki sene sürmesi gerektiğini dile getirmişti). Bu hatalı politik ve örgütsel yönelimin sonucu dünya çapında onlarca ve yüzlerce Troçkist kadronun, Komünist Parti bürokrasileri tarafından öldürülmesi veya birçok devrimci Troçkist hareketin küçük-burjuva milliyetçi, ulusal kurtuluşçu ve reformist yapıların içinde erimesi oldu. Bölünmenin diğer tarafı olan Uluslararası Komite'nin başlıca önderleri ise ABD'den James. P. Cannon, Arjantin'den Nahuel Moreno ve Britanya'dan Gerry Healy idi. Uluslararası Komite deforme olmuş işçi devletlerinin kapitalizmle sosyalizm arasındaki geçiş formları olduklarını ve diğer bütün geçiş formları gibi ancak geçici olabileceklerini; yani bu devletlerin ya sosyalizme ilerleyeceğini, ya da kapitalizme geri döneceğini dile getiriyor, Stalinizm'in kapitalist restorasyoncu programı ciddi bir tehlike olmayı sürdürdüğü için de bütün ülkelerde bağımsız Troçkist işçi partilerinin inşa edilmesini savunuyordu. Birleşik Sekreterlik'te Pablo'da merkezîleşmiş revizyonizmin o sıralarda görece bastırılabilmiş olması, 1959 Küba Devrimi'nin etkileri ve Troçkist hareketin birleşme noktasında gösterdiği çabalar 1963'te bir Yeniden Birleşme Kongresi'nin toplanabilmesine olanak sağlamıştı.

[10] Amerikan SWP'si (Sosyalist İşçi Partisi), coğrafi yakınlığın da açık olan etkisinin ve o sırada ülke içindeki küçük-burjuva solun oportünist basıncının altında, Küba Devrimi'ne dönük önce fazla iyimser ve sonra Troçkist ilkelerden kapitülasyonlar tanıyan bir pozisyona savrulmuştu. Cannon'un bu yazıyı kaleme aldığı 1967'de Küba Devrimi'nin etkileri hem uluslararası çapta hem de ABD'de çok güçlüydü. Cannon, Castrocu küçükburjuva metotlara dönük belirli bir sınıfçı bağışıklığa sahip olsa da ve partinin geri kalanını, özellikle de 60'ların hareketçi sapmalarını parti içine taşıyan genç kadrolarını Küba Devrimi'nin sınırlılıkları ve eksiklikleri üzerine sürekli olarak uyarsa da, bu devrimin illüzyonlarına belirli bir oranda o da kapılmıştı. Bu cümlede okunan, işte o illüzyonun ve parti içi sapmanın bir tezahürüdür. Cannon, bütün büyük Marksist önderler gibi, kusurlardan muaf değildi.

[11] Cannon “işçi organizasyonları” derken, İngiltere’dekine benzer (Labour Party, yani İşçi Partisi) reformist ve kitlesel işçi partilerini kastediyor. Bunun yüzyılımızdaki en verimli örneği Brezilya’daki İşçi Partisi ve onun iktidarı altında geçen senelerin neticesinde Brezilya işçi sınıfının haklarında yaşanan geri çekilıştır. Cannon’ın bu tanımının içine, tepesine bürokratların yerleştiği sarı sendikalar da dahil olabilir.

[12] Uzama eğilimi gösteren ve ileriye veya geriye dönük olarak bir harekette bulunması kısa veya orta vadede beklenmeyen karşıdevrimci, devrimci olmayan, önde devrimci veya devrimci dönemlerde.

[13] Nefesin çabuk tüketildiği, ses tellerine zarar veren tiz, yüksek ve yankılı ses.

[14] 1933 senesi, Troçki’nin Dördüncü Enternasyonal’i kurma kararını aldığı yıldır. Dördüncü Enternasyonal’in öncüsü olan Uluslararası Sol Muhalefet’in öncelikli görevleri arasında ulusal komünist partileri kongreler veya muhalif örgütlenmeler aracılığıyla ele geçirmek ve onlara doğru bir devrimci yön vermek vardı. Bu taktik Komintern için de güdülüydü. Ancak 1933’te Hitler’in iktidara gelmesiyle bu taktik geride bırakıldı. Komintern’in Stalinist önderliğinin Almanya’da birleşik işçi cephesi taktiğine karşı canice bir savaş açması, sosyal demokrat partinin tabanındaki işçileri Hitler’e karşı kazanmaktansa onlara “sosyal faşistler” diye saldırması ve bu tutumun bir neticesi olarak, Almanya Komünist Partisi’nin Hitler’in iktidara gelişini, bir kurşun bile sıkmadan ve bir grev bile örgütlemeyen kabul etmiş olması, Komintern ile onun partilerinin reforme edilemeyeceğini ortaya koymuştu. Kremlin’in çıkarları doğrultusunda Almanya Komünist Partisi’nin 1931’de “Kızıl Referandum” ismini verdiği, Hitler’in rejim içi gücünü yükseltecek olan referandumda, sosyal demokratlar “Hayır” dediği için ve sosyal demokratlar da “sosyal faşistler” olduğu için, Nazilerin lehine bir siyasi tavır alması ve Komintern’in hiçbir partisinden bu tutuma ilişkin en ufak bir itirazın bile yükselmemesi, Stalinist Komintern’in çürümüşlüğü ve Dördüncü Enternasyonal’in inşasının zorunluluğunu ortaya koyuyordu.

[15] İngiltere’de Tony Cliff’in önderliğinde kurulan, Dördüncü Enternasyonal’den

kopan ve Troçki'nin Geçiş Programı'nın aksine Sovyetler Birliği'ni bir "devlet kapitalizm" olarak okuyan İngiliz SWP'si (Sosyalist İşçi Partisi) ile karıştırılmamalı.

[16] Eugene V. Debs Amerikalı bir sosyalist, sendikacı, Dünya Sanayi İşçileri'nin kurucularından biri ve geniş işçi kitlelerinin önderiydi. Ekim Devrimi'ne duyduğu sempati nedeniyle ABD hükümeti tarafından yakın takibe alındı. Demiryollarında başlayan, daha sonra 27 eyalete yayılıp içine 250.000 işçiyi çeken ulusal genel grevin önderliğini üstlendi. Bu yüzden hapse atıldı. I. Dünya Savaşı çıktığında ABD'nin savaşa katılmasına muhalefet ettiği için yine hapse atıldı. Debs, Amerikan işçi sınıfının Demokrat ve Cumhuriyetçi partiler haricinde kendi bağımsız sınıf partisine ihtiyaç duyduğunu düşünüyordu. Hayatı boyunca bunun için mücadele etti. 1921'de serbest bırakıldı. 1926'da hapiste geçirdiği sürenin sağlığında bıraktığı izler dolayısıyla kalp krizi geçirerek öldü.

[17] Daniel de Leon, Amerikalı sosyalist, Marksist teorisyen ve sendika örgütçüsüydü. Partisini II. Enternasyonal'e kattı. Amerikan sarı sendikacılığını eleştirdi ve "devrimci endüstriyel sendikacılık" fikrini geliştirdi. 1914'te öldü. Amerikalı gazeteci ve dış haberler muhabiri George Seldes *Witness to a Century* kitabında Lenin'den şöyle bir alıntı yapar: "Bizim Rusya'da yapmış olduğumuz De Leon'un Marksizm'i yorumlayışını kabul etmektir, Bolşeviklerin 1917'de benimsediği buydu."

[18] Dünya Sanayi İşçileri, yani yaygın olarak bilinen İngilizce kısaltmasıyla IWW, 1905'te Chicago, Illinois şehrinde kurulmuş bulunan ve sanayi işçileri arasında militan bir sendikacılık faaliyeti sürdüren uluslararası bir kuruluştur. Zamanındaki kitleliliği ve işçileri mücadeleciler grevlere çekişleriyle ABD işçi sınıfı tarihinin bir dönemine damgasını vurdu.

[19] Burada Stalin öncesi döneme, yani Komünist Partilerin Lenin ile Troçki altında toplanan Komintern'in ilk dört kongresinde alınan kararlara ve belirlenen ilkelere uygun olarak örgütlenip politika ürettikleri döneme atıfta bulunuluyor.

[20] Cannon burada “know-how” deyimini kullanıyor. Bu İngilizce deyim usulünü bilmek, uygulama becerisi, yöntem bilgisi, bil-yap gibi birçok anlama gelir. Ben metnin akışına ve Cannon’un kaygısına uygun olarak “alanda sahip olunan uzmanlık” demeyi tercih ettim.